

Gekielde veldsla, *Valerianella carinata* Loisl., een echte duinplant

A. Aptroot
(Utrecht)

De gekielde veldsla is in Nederland misschien minder sterk achteruitgegaan dan uit het kaartje in de Atlas van de Nederlandse Flora 1 zou kunnen worden afgeleid (Heukels, 1980). Dit kaartje vermeldt sinds 1950 slechts drie vondsten, waarvan twee in hetzelfde uurhok. De achteruitgang volgens Heukels van 25 uurhokken naar 2 is nogal spectacu-

Tabel 1. Twee opnamen met *Valerianella carinata* Loisl. in de Noordhollandse duinen

	opname 1	opname 2
Kruidlaag		
<i>Valerianella carinata</i>	2a.1 flfr	2a.3 fl
<i>Koeleria macrantha</i>	1.2 fl	2a.2 v
<i>Myosotis ramosissima</i>	+ .1 flfr	1.1 fl
<i>Cerastium semidecandrum</i>	+ .1 fl	1.1 fl
<i>Carex arenaria</i>	1.1 fl	+ .1 v
<i>Festuca ovina</i> subsp. <i>tenuifolia</i>	+ .2 fl	+ .2 v
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Erythrosperma</i>	+ .1 fl	+ .1 fl
<i>Veronica arvensis</i>	+ .1 flfr	+ .1 kn
<i>Agrostis</i> cf. <i>vinealis</i>	+ .2 v	+ .1 v
<i>Galium verum</i>	2a.2 v	
<i>Poa angustifolia</i>	1.1 fl	
<i>Carex caryophyllea</i>	1.1 fl	
<i>Holosteum umbellatum</i>		1.1 flfr
<i>Saxifraga tridactylites</i>		1.1 fl
<i>Erophila verna</i>		1.1 fl
<i>Cardamine hirsuta</i>		1.1 flfr
Moslaag		
<i>Tortula ruralis</i>	2a.3 v	2a.2-3 v
<i>Cladonia</i> spec.	1.1 v	r.1 v
<i>Hypnum cupressiforme</i>	3a.3 v	

Auteurs, data en plaats: opname 1: A. Aptroot en B. Lotz, 31.v.1981, Egmond, 4 m², expositie Z., helling 10°, kruidlaag 15%, ca. 5 cm hoog, moslaag 40%; opname 2: E.J. Weeda, 17.iv.1983, Bloemendaal, 2 m², expositie Z.O., helling 5°, kruidlaag 20%, ca. 10 cm hoog, moslaag 10%.

Overige soorten met + of r: opname 1: *Luzula campestris*, *Plantago lanceolata*, *Hieracium pilosella*, *Thymus pulegioides*, *Erodium cicutarium*, *Potentilla reptans*, *Aira praecox*, *Vicia lathyroides*, *Cerastium arvense*, *Phleum arenarium*, *Hippophaë rhamnoides* en negen mossoorten; opname 2: *Satureja acinos*, *Linaria vulgaris*, *Oenothera* spec., *Sedum acre*, *Arabidopsis thaliana*, *Calamagrostis epigejos*, *Senecio jacobaea*.

lair, hoewel erbij wordt opgemerkt dat de soort op een van de recente groeiplaatsen, bij het meertje Caprera bij Bloemendaal, massaal voorkomt.

In mei 1979 vond ik drie exemplaren van *Valerianella carinata* in de Amsterdamse Waterleidingduinen, eveneens in de gemeente Bloemendaal (IVON-hok 24.48). Helaas werd deze vindplaats enkele maanden later volledig verstoord; ik heb de soort er dan ook niet meer kunnen terugvinden. In mei 1980 vond ik echter een rijke groeiplaats (200-300 exemplaren) in de Provinciale Waterleidingduinen in de gemeente Egmond (IVON-hok 19.31); hier hield de soort tot nu toe stand. In mei 1981 ontdekte ik nog een kleine groeiplaats (ongeveer 50 exemplaren) in de buurt van de vorige, alwaar een opname werd gemaakt (tabel 1). Ter vergelijking is ernaast een opname geplaatst die door E.J. Weeda is gemaakt van de groeiplaats bij het meertje Caprera.

De soort, die in het veld niet erg opvalt doordat de planten snel bruin worden, wordt waarschijnlijk nogal eens over het hoofd gezien. De groeivorm van *V. carinata* is in de Nederlandse duinen nogal opvallend breed en gedrongen, waardoor de plantjes vaak breder dan hoog zijn. Mogelijk is deze groeiwijze een aanpassing aan de extreme temperatuurwisselingen in de duinen.

Tot slot dank ik E.J. Weeda voor het bevestigen van de determinaties en het ter beschikking stellen van de ongepubliceerde opname.

Literatuur

Heukels, P., 1980. *Valerianella carinata* Loisl., in J. Mennema, A.J. Quené-Boterenbrood & C.L. Plate, Atlas van de Nederlandse Flora 1, p. 201. Amsterdam.

***Valerianella carinata* Loisl. as a duneplant**

Several new localities of *Valerianella carinata* in the dunes near Bloemendaal and Egmond (province of Noord-Holland) are shortly described.